

Deze rubriek staat open voor iedereen die op het gebied van de ruimtelijke ordening en gebouwde omgeving iets wil aankondigen of bespreken. Kopij en materiaal opsturen naar de redactie. Samenstelling: Ed Slotboom.

RUIMTELIJK ONDERZOEK

In het boekje *Ruimtelijk onderzoek in beeld* presenteert het Programmeringsoverleg Ruimtelijk Onderzoek (PRO) voor de tweede maal een overzicht van de financieringsstromen die gemoed zijn met onderzoek dat van belang is voor de ruimtelijke ordening in Nederland. Het boekje, dat werd geschreven door van drs P. Prak en drs R.H.N. Buiskool, is een vervolg op een eerder onderzoek uit 1985. Hoewel indicatief van aard en gedateerd, is het cijfermateriaal een belangrijke bron van informatie voor iedereen die geïnteresseerd is in management en coördinatie van het onderzoek dat door de overheid wordt gefinancierd. De cijfers, en met name de verschuivingen tussen 1985 en 1990, geven bovendien aangrijpingspunten voor nieuwe, eigentijdse vormen van afstemming en coördinatie van ruimtelijk-orderingsonderzoek. Voorin het boekje staan enkele beschouwingen over samenwerking tussen overheid, wetenschap en bedrijfsleven.

Een uitgave van de Delftse Universitaire Pers, Stevinweg 1, 2628 CN Delft, tel. 015-783 254; PRO-publicatie 34, ISBN 90-407-1022-8, prijs f 15,-

IFHP LAPLAND

Van 1 tot 5 april 1995 organiseert de International Federation for Housing and Planning (IFHP) het congres *Living on the margins, making the best of limited resources*. Het congres wordt gehouden in Saariselkä in Lapland en gaat in op de problemen in (zowel geografisch als economisch) perifeer gelegen gebieden die problemen ondervinden op het gebied van economische ontwikkeling, werkloosheid etcetera. Het grote verschil is dat in perifere gebieden de druk op de stedelijke ruimte laag is, en soms zelfs negatief. Ondersteunend regionaal beleid en toenemende investeringen door de nationale overheid zijn hier essentieel, zeker in een tijd dat

de budgetten voor sociale woningbouw teruglopen, terwijl de woningnood stijgt. Op het congres komt de vraag aan de orde hoe met gelimiteerde financiële bronnen de beste resultaten behaald kunnen worden en hoe geld van de stedelijke programma's het waardevolst geïnvesteerd kan worden. Om het hoofdthema te onderstrepen is voor Lapland gekozen. Deelname kost f 700,-, studenten f 250,- (inschrijven vóór 1 januari 1995: f 50,- korting).

Meer informatie bij de IFHP, Wassenaarseweg 43, 2596 CG Den Haag, tel. 070-328 15 04

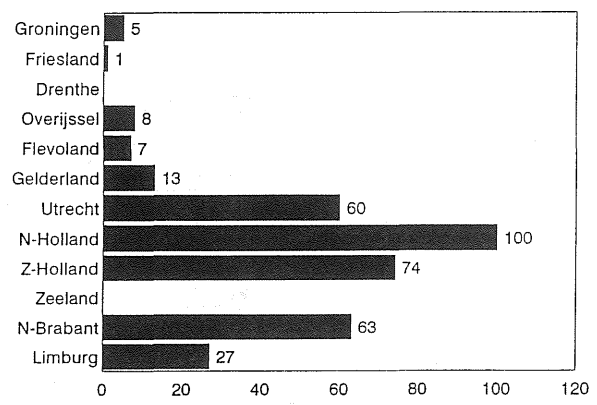
VINEX EN KWALITEIT

Het gevaar van de VINEX-bouwopgave is dat de snel gewenste kwantiteit ten koste gaat van de kwaliteit. Op het door het Nederlands Studie Centrum (NSC) georganiseerde congres *Kwaliteit van VINEXlocaties* kwamen de hiermee samenhangende problemen aan de orde. De bouwproductie moet voornamelijk door de marktsector gerealiseerd worden, maar de woningzoekenden in de marktsector hebben nog steeds een voorkeur voor eengezinswoningen in suburbane woonmilieus. Als het aanbod hiervan afwijkt, wordt het financiële risico groot. De middelen om dit risico te dekken zijn beperkt; de prijs-kwaliteitsverhouding staat onder druk. De doelstelling van het beleid om op korte termijn kwalitatieve woonmilieus met een gedekte grondexploitatie af te zetten blijkt niet realiseerbaar.

BEGROTING VROM

Het ministerie van VROM zal zich in het begrotingsjaar 1995 concentreren op uitvoering van de beleidsplannen die in de afgelopen jaren zijn opgesteld. Het oplopend woningtekort is een belangrijk punt van zorg. Recent is op basis van cijfers van het CBS een nieuwe woningbehoefteprognose beschikbaar gekomen. Daaruit blijkt dat met een hogere woningbehoefte moet worden gerekend. Voor heel Nederland gaat het in de periode

Vestigingen (358)

Regionale verdeling nieuwe Amerikaanse bedrijven in Nederland (1989-1993). Bron: Buck Consultants International

1995-2005 om 50.000 woningen meer dan in voorgaande ramingen. Daarbovenop komt nog het effect van de sterke stijging van het aantal asielzoekers. In 1995 leidt dit tot een eenmalige extra behoefte van 9000 woningen. Blijft de instroom op hetzelfde peil dan zijn hiervoor jaarlijks 9000 woningen extra nodig. Samen met de extra behoefte volgens de nieuwe basisprognoses zijn dan tussen 1995 en 2005 minimaal 59.000 en maximaal 140.000 extra woningen nodig. Voor de periode 1995-1998 betekent dit, in vergelijking met het bouwprogramma in de Begroting 1994, dat er 28.000 woningen meer nodig zullen zijn. De bezuinigingen op de begroting voor de volkshuisvesting lopen op tot 400 miljoen gulden in 1998, maar er komt wel meer geld beschikbaar voor de bouw van sociale huurwoningen: 34 miljoen gulden extra in 1996, oplopend tot 157 miljoen gulden in 1999.

NIEUWE BEDRIJVEN

De afgelopen vijf jaar hebben zich in Nederland 358 nieuwe Amerikaanse, en 160 nieuwe Japanse bedrijven gevestigd. Dit blijkt uit onderzoek van het onderzoeks- en adviesbureau Buck Consultants International in Nijmegen. Bij de Amerikaanse bedrijven zijn vooral Noord-Holland, Zuid-Holland en Utrecht favoriet. Het jaarlijkse aantal nieuwe Amerikaanse vestigingen is weliswaar teruggelopen van tachtig in 1991 naar zestig in 1993, maar dit is vooral te wijten aan de conjuncturele teruggang vorig jaar. De meeste Amerikaanse nieuwkomers zijn kleine verkoop- en dienstverlenende bedrijven met minder dan tien mensen in dienst. Vorig jaar vestigden zich in Nederland 'slechts' 24 Japanse bedrijven, in 1990 was dat nog het dubbele. Dit is een gevolg van de terugzakkende Japanse acti-

viteiten in heel Europa. De nieuwe vestigingen hebben tezamen bijna 8.200 nieuwe arbeidsplaatsen opleverd. De resultaten van het onderzoek werden eind september op het door Euroforum georganiseerde congres 'Het aantrekken van bedrijven door overheden' bekend gemaakt.

'TWEE IS GENOEG'

Volgens dr W.G.M. Salet van de faculteit Technische Bestuurskunde van de Technische Universiteit (TU) Delft moet het experiment van de stadsprovincies beperkt worden tot de regio's Rotterdam en Amsterdam. Daarnaast moeten zes of zeven krachtige provincies op grote schaal worden geformeerd. Zo zal het bestuur in Nederland beter sporen met de Europese ontwikkelingen. Dat stelde Salet in zijn inaugurele rede als hoogleraar aan de TU afgelopen september. Door de huidige bestuurlijke vernieuwing ontstaan inhoudelijke problemen voor vraagstukken die om bestuurlijke integratie op hoger niveau vragen: kennisinfrastructuur, verkeer en vervoer, ruimtelijke ordening en milieu. Algemene doorvoering van stadsprovincies leidt volgens Salet tot onnodig verlies van bestuurlijke kwaliteit.

Het concept stadsprovincie zou beperkt moeten blijven tot de Amsterdamse en Rotterdamse regio's. Deze regio's zijn door de aanwezigheid van de havens redelijk kansrijk. Daarbuiten is zowel voor provincies als gemeenten versterking nodig. Een fusie van het resterende Hollandse middengebied met de provincie Utrecht zou een nieuwe provincie opleveren, die zich nationaal en internationaal kan manifesteren. Ook voor andere provincies moet grenswijziging mogelijk zijn. Binnen deze grotere provincies ontstaat ruimte voor de versterking van lokaal bestuur.

FOTO LAPLAND

BIJSCR.: Lapland: 'living on the margins'. Foto: Ed Slotboom

De winnende architecten te samen in de expositie 'Thuis in de stad'. Foto: Luuk Kramer

EUROPAN IN NAI

Tot 4 december staan de grote zaal en de galerij van het Nederlands Architectuur instituut (NAi) in Rotterdam in het teken van *Europan*. Met een grote overzichtstentoonstelling, tevens eindmanifestatie, presenteert *Europan* de resultaten van de woningbouwprijsvragen, die in het kader van *Europan 3* in elf Europese landen zijn gehouden. Geïnspireerd door het thema 'Thuis in de stad' tonen honderd jonge architecten uit vijftig Europese steden hun ontwerpen voor het wonen in de Europese stad.

De deelnemers werd gevraagd ontwerpen te maken voor stedelijke gebieden die zullen worden omgevormd tot aantrekkelijke woon- en werkgebieden. Voorwaarde was dat minimaal vijftig procent woningen wordt gerealiseerd, waardoor de ontwerpen zich toeleggen op de relatie tussen wonen en de directe omgeving. De 44 winnende ontwerpen van *Europan 3* zijn geselecteerd op basis van hun vernieuwende kwaliteiten en de veelbelovende oplossingen die zij bieden voor de gekozen locaties.

Op de tentoonstelling wordt ook de stand van zaken belicht met betrekking tot de eerdere prijsvragen *Europan 1* en *2*.

Meer informatie bij Stichting *Europan*, tel. 010-440 12 38, of het NAI, tel. 010-440 12 00

CONGRES

Op 23 november organiseert het Nederlands Studie Centrum (NSC) het congres *Nabije of bereikbare bouwlocaties, naar een actualisering van de VINEX*, dat gaat over de keuze tussen nabije of bereikbare bouwlocaties. Het congres wordt georganiseerd naar aanleiding van de notitie 'Balans 94', die de RPD heeft geschreven als opstap naar de herziening van de VINEX in 1995.

Centrale vraag in deze notitie is of bouwlocaties voor de periode 2005-2015 direct aan de rand van de stad kunnen worden gezocht, of dat deze locaties op grotere afstand van de stad aan openbaar-vervoerlijnen moeten worden gevonden. Tijdens het congres worden de gevolgen van een eventuele overstap van het nabijheidsbeginsel naar het bereikbaarheidsbeginsel verkend. Daarbij komt een aantal vragen aan de orde, zoals wat de te verwachten mobiliteitseffecten van bereikbare locaties zijn, welke aanvullende infrastructurele maatregelen genomen moeten worden en wat de kosten hiervan zijn en of bereikbare locaties inpasbaar zijn in het landschap, met name in het Groene Hart. Onder de sprekers bevinden zich prof dr H. Priemus van het OTB Delft en ir H. Leeftang van de RPD. Deelname aan het congres kost f 795,- (excl. BTW, incl. documentatie)

Inlichtingen bij het NSC, tel. 010-434 99 66

GENOT

Op 15 en 16 december wordt in Rotterdam door de Vereniging voor de Vrijtijdssector (VVS) en de Hogeschool Rotterdam & Omstreken (HR&O) het congres *Vrijetijd: tussen genot, verbod en verleiding!* georganiseerd. Het congres gaat over de maatschappelijke betekenis van genot, maar vooral ook over de door de overheid gestelde grenzen. Er worden drie invalshoeken onderscheiden. De eerste, 'verzet op genot', gaat over groepen die genot tot leefstijl hebben verheven, zoals house-jongeren en smaakbewuste elites. De overheid biedt hen mogelijkheden te genieten, bijvoorbeeld via subsidies of stedelijke vernieuwing. De tweede benadering, 'verbod op genot', gaat over de lusten en lasten. Ook hier is de overheid actief. Toeristen-gemeenten bijvoorbeeld, balanceren tussen recreatiedruk en natuur- en milieueisen. Tot slot is er de 'verleiding tot genot'. Door de reclame wordt genot bijna een dwang, terwijl de overheid hier ruimschoots aan verdient via heffingen, accijns en toeristenbelasting. De organisatoren vragen zich af of dat mag, tot welke prijs, en met welke grenzen. Het programma omvat diverse inleidingen en workshops, het congres wordt afgesloten met een debat tussen politici. Deelname kost f 350,-, studenten f 150,- (korting voor VVS-leden).

Meer informatie bij de VVS, tel. 070-350 01 11

ASGS-PUBLICATIE

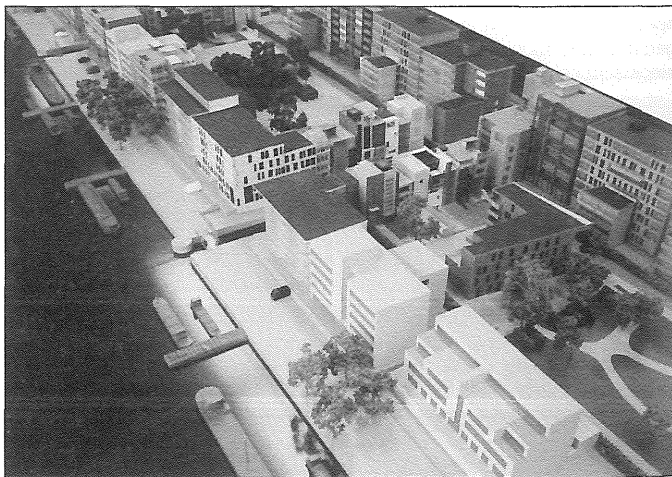
Het onderzoek *Student zoekt woonruimte*, waaraan eerder dit jaar in AGORA reeds een artikel is gewijd, is uitgegeven in de reeks *Amsterdamse Sociaal-Geografische Studies* (ASGS, nummer 48). De onderzoekers, Wendy Bijwaard en Marieke Langemeijer, deden uitgebreid onderzoek naar de woongeschiedenissen, woonwensen en woningmarktstrategieën van een groep van vijftig Amsterdamse studenten die tijdens hun studie in totaal 155 keer verhuisden. Het blijkt dat het voeren van een strategie bij

het zoeken van een woning de kans op het vinden daarvan wel verhoogt, maar dat dit niet per definitie tot succes leidt. Het boek is mede bedoeld voor studenten, die het kunnen gebruiken als bron van informatie over de Amsterdamse woningmarkt. De publicatie bevat tevens een overzicht van de voor de woningmarkt relevante regelgeving.

Te bestellen door overmaking van f 23,50 op postrekening 5032413 t.n.v. publicaties Vakgroep Sociale Geografie, UvA, Amsterdam, o.v.v. 'ASGS 48'; meer informatie via tel. 020-525 40 63

PROMOTIE

De ontwikkeling van het Oostelijk Havengebied (KNSM-eiland, Java-eiland en Borneo-eiland/Sporenburg) in Amsterdam vordert gestaag. In het jaar 2000 moet het gehele gebied voltooid zijn en inmiddels is de promotie van het gebied in volle gang. Duco Stadig, wethouder Volkshuisvesting en Ruimtelijke Ordening van Amsterdam, laat zich daarbij niet onbetuigd. Als hij aan het gebied denkt, krijgt hij "een voortdurend gevoel van vakantie." Op het Java-eiland is reeds begonnen met de aanleg van dwarsgrachten volgens het stedenbouwkundig plan van Sjoerd Soeters. Tot voor kort dacht Stadig bij het Java-eiland aan "zwoele stranden" en rook hij "de geur van koffie en specerijen". Nu hij wethouder is, denkt hij aan "een landtong waar de wind om je oren blaast, en waar je fantastisch kunt bouwen, zoveel ruimte, licht en lucht. Mijn fantasie slaat dan spontaan op hol en zie ik schitterende bouwcomplexen voor me, met uitdagende architectuur en een 'va et vien' van mensen, fietsen en kinderwagens." Stadig vindt het Java-eiland (terecht) een bijzondere locatie: "Aan het water en vlak bij de binnenstad, met dat uitzicht op de grote schepen die afgemeerd liggen aan de Passagiers Terminal." (bron: informatiepakket *Project-Managementbureau Amsterdam*)

Het Java-eiland. Bron: Fotobureau dRO Vormgeving, Amsterdam